

2020 TAYVAN SEÇİMLERİ: DAHA TUTKULU TAYVANLI KİMLİĞİ VE YAPICI YAKLAŞIMLAR GELİŞTİRİLMESİ

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2020 / 6

23.02.2020

Giriş

Tayvanda 11 Ocak 2020 tarihinde yapılan seçimlerde Demokratik İlerleme Partisi'ne (DPP) mensup görevdeki Tayvan (Çin Cumhuriyeti-Republic of China) Cumhurbaşkanı Tsai Ing-Wen, ana muhalefet partisi Komintang (KPT) adayı Daniel Han Kuo-yu karşısında ezici bir oy üstünlüğü ile zafer kazandı. Bilindiği gibi DPP, anakara Çin'e karşı mesafeli bir ilişki yürütülmesini tercih ederken, KMT, anakara Çin ile dostane ilişkiler yürütülmesini öngörmektedir. Tsai, 23 milyon nüfusa sahip Tayvan'ın toplam 19.311.105 seçmeninden yüzde 57,13 oranında oy almıştır. Bu oran, adigeçinin, Tayvan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde şimdiye kadar alınan en yüksek oy sayısı olan 8.170.231 oya ulaştığını göstermektedir.[1] Bu ulusal seçimlerin Tayvan seçmenleri için ne kadar önem taşıdığı, seçimlere katılımın %74,90 gibi yüksek bir orana ulaşmasından da anlaşılmaktadır. Parlamento için yapılan seçimlerin sonuçlarına göre ise DPP yasama organındaki halen mevcut 68 sandalyesinin yedisini kaybetmiştir. Buna karşılık KMT üç adet daha fazla milletvekilliği kazanarak milletvekili sayısını 38 yükseltmiştir. Geri kalan 14 milletvekilliğini küçük partiler ve bağımsızlar kazanmışlardır.[2] Bu bağlamda, Tayvan'da 1996 yılından beri Cumhurbaşkanlığı için doğrudan seçim yapılmaya başlandığının belirtilmesinde yarar görülmektedir.[3]

Çin'in (Çin Halk Cumhuriyeti-ÇHC), Çin ile Tayvan'ı 1980'lerin başında Çin'in eski lideri Deng Xiaoping tarafından Hong Kok için İngiltere ile yapılan müzakereler sırasında formüle edilen bir ülke, iki sistem düzenlemesi altında birleştirmek için atılan bir politika izlediği bilinmektedir. Bilindiği gibi Çin Halk Cumhuriyeti ve Tayvan Adası iki rakip (Komünist ve Milliyetçi) Çin yönetimi tarafından ayrı ayrı yönetile gelmiştir. Deng Xiaoping in oluşturduğu sistem, 1997'de Hong Konga ve 1999'da Portekizden devralınan Makaoya uygulanmıştır. Bu sistemin öngördüğü düzenleme temel olarak yalnızca bir Çin olacağını, ancak bu bölgelerin kendi ekonomik ve idari sistemlerini koruyabilmelerini öngörmektedir. Çin, ısrarla ve tehdit edici bir şekilde, Tayvan'ın Çin'in egemenliğine

boyun eğmesi anlamına gelen "barışçı yeniden birleşme" sloganı çerçevesinde aynı düzenlemeyi Tayvan'a kabul ettirmeye çalışmaktadır.

Tayvan'ın Çin'le ilişkileri, Tsai'nin 2016 yılında başlayan ilk başkanlık döneminde kötüleşti. Çin, Tsai ve partisinin Tayvanı resmi bağımsızlığa ittiğinden şüphelendiği bu durumu, savaşla sonuçlanmakla tehdit ettiği bir gelişme olarak gördü.[4]

Çin'in Tayvan'ın bu tutumuyla ilgili hoşnutsuzluğu, Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping tarafından Tayvan'daki Yurttaşlarımıza Mesajın 40. yıldönümünü anmak için Pekin'de düzenlenen bir toplantıda yaptığı 2 Ocak 2019 tarihli konuşmada kamuoyuna açık bir şekilde duyuruldu. Burada sözü edilen Tayvan'daki Yurttaşlarımıza Mesajın, Çin Komünist Partisinin Beşinci Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesinin 1 Ocak 1979 tarihli Beşinci Oturumunda Tayvana ilişkin olarak yayınlanan mesaj olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.[5] Söz konusu mesajın son paragrafında, Anavatanın yeniden birleşmesi, tarihimizin bizim kuşağımıza verdiği kutsal bir görevdir görüşü yer almaktadır. Cumhurbaşkanı Xi Jinping, yukarıda değinilen konuşmasında, yedi on yıllık dönem boyunca anakara ve Tayvan tek-Çin ilkesine dayanan 1992 Mutabakatına varmışlar ve Boğazların iki yakası arasındaki siyasi görüş teatisi yeni yüksekliklere ulaşmıştır. 70 yıl boyunca, barışçıl birleşme ve bir ülke, iki sistem temel ilkeleri oluşturulmuş ve bir ülke, iki sistem ilkesini destekleme ve ulusal yeniden birleşmeyi ilerletme temel politikası ortaya konmuştur[6] Çin basını bu konuşmayla ilgili olarak ayrıca Xi'nin aşağıdaki tehditkâr ifadelerine de yer vermiştir:

Çinliler Çinlilere karşı savaşmaz. Barışçıl birleşme, Çin ulusunun yanı sıra Boğaz'daki yurttaşların da yararına olduğu için büyük bir içtenlikle ve en büyük çabalarla barışçıl birleşme için gayret göstermeye hazırız. Güç kullanımından vazgeçme sözü vermiyor ve gerekli tüm önlemleri alma seçeneğini saklı tutuyoruz. Bu Tayvan'daki yurttaşlarımıza değil, dış güçlerin müdahalesini ve çok az sayıda 'Tayvan bağımsızlığı' ayrılıkçıları ve faaliyetlerini hedeflemektedir.[7]

1992 Mutabakatı, anakara Çinli yetkililer ile Tayvan'ın o zaman iktidardaki (şimdi muhalefet) partisi KMT arasında Bir Çin'in varlığını kabul eden, ancak her iki tarafın da Bir Çin'in ne anlama geldiği hususunda farklı yorumlamalara sahip olabildikleri bir anlaşma idi. [8]

Başkan Xinin konuşmasına hemen yanıt veren Başkan Tsai; Biz, 1992 Mutabakatını hiçbir zaman kabul etmedik. Bunun temel nedeni, 1992 Mutabakatını Pekin makamlarının bir Çin ve bir ülke, iki sistem olarak tanımlamasıdır. Burada, Tayvan'ın kesinlikle bir ülke, iki sistemi kabul etmeyeceğini tekrarlamak istiyorum. Tayvanlıların büyük çoğunluğu da bir ülke, iki sisteme kesin olarak karşı çıkıyor ve bu karşı çıkış aynı zamanda bir Tayvan mutabakatıdır. şeklinde konuşmuştur.[9]

Tayvan ve Çin için Tayvan 2020 seçimlerinin bilanço analizi

Tayvan seçim sonuçları, Çin'in sindirme ve korkutma potikasının dozunun artmasının, Tsai Ing Wen ve partisi DPP' ye sadece Çin dostu muhalefet partisine karşı değil, aynı zamanda

Çin'in kendisine karşı da ezici bir çoğunlukla zafer kazanmasına yardımcı olduğunu gösteriyor. Bu bağlamda, cumhurbaşkanlığı ve yasama seçimlerinden sadece 16 gün önce, Çin'in yurt içinde inşa edilen ikinci yeni uçak gemisi Shandong'un Tayvan Boğazı'ndan diğer Çin gemileriyle birlikte geçiş yaptığı unutulmamalıdır. Tayvan Milli Savunma Bakanlığı'na göre, Çin deniz kuvvetleri gemileri ve hava kuvvetleri jetleri, Tayvan'a 11 Ocak seçimleri öncesinde gözdağı verme girişimi olarak görülen eylemlerle defalarca Tayvan'a yaklaşmışlardır.[10]

Öyle görünüyor ki bu tür yıldırma hareketleri geri tepmiş ve Tayvanlı seçmenlerin açık bir çoğunluğu Çin'in tehditlerinden yılmamıştır. The Guardian gazetesinin haberine göre, Cumhurbaşkanı Tsai seçimden sonra Bu seçim sonucu ek bir önem taşıyor. Egemenliğimiz ve demokrasimiz tehdit edildiğinde Tayvanlılar kararlılığımızı daha yüksek sesle dile getireceklerini gösterdiler demiştir.[11]

Söz edilmesi gereken bir başka nokta, Hong Kong'daki gösterilerin ve meydana gelen olayların bir ülke, iki sistem düzenlemesinin başarısız olduğuna ve Hong Kong'un bir model olamayacağına Tayvanlı seçmenlerin açık çoğunluğunu ikna etmek için Tsai ve DPP' ye bir kaldıraç sağlamış olmasıdır.

Özetle, Tayvan 2020 seçimlerinin aşağıdaki hususları ortaya koyduğu söylenebilir:

- Tayvanlı seçmenlerin açık bir çoğunluğu, kuzeyden gelen yıkıcı Çin Kasırgasına boyun eğmemiş ve Tayvan'ın egemenliğini ve demokrasiyi kararlı biçimde savunmuştur. Tayvanlı seçmenlerin açık bir çoğunluğu Çinin tehditlerinden yılmamış ve Tayvanın egemenliğini ve demokrasisini terk etmek istemediklerini göstermiştir. Görünüşe göre, en azından şimdilik, Çinin politikaları Tayvanda yenilgiye uğramıştır. Yakın geçmişte Hong Kong'da yaşanan şiddet olayları Çin'in Tayvan halkının gözünde imajını ciddi şekilde zedelemiştir. Çin şu anda Tayvan halkını anakarayla daha sıcak ilişkiler kurulmasına yönelik herhangi bir teşvikte bulunmakta başarısız olmuştur.
- Seçim sonuçları, özellikle gençler arasında Tayvan kimliğinin ne kadar güç kazandığını göstermiştir. Anketler Tsai'nin, 20-29 yaş grubunda Hana göre 39 puan ve 30-39 yaş grubunda 35 puan önde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, kendilerini Çinli, Tayvanlı ya da her ikisi olarak kabul edip etmedikleri sorulduğunda, 20-29 yaşındaki gençlerin yüzde 82,4'ü kendilerini sadece Tayvanlı olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Çin askeri güç yoluyla yeniden birleşmeye teşebbüs ederse Tayvan için savaşp savaşmayacakları sorulduğunda, 20-39 yaş grubunun yüzde 71,6'sı bu soruya evet cevabı vermiştir.[12]

Tayvan'ın Yeni Güneye Yönelik Politikası ve bu politikanın geliştirilmesi beklentileri

Eylül 2016'da Cumhurbaşkanı Tsai Ing-wen tarafından başlatılan Yeni Güneye Yönelik Politika (NSP) kapsamında Tayvan, Güney Asya, Güneydoğu Asya ve Güney Pasifik'teki ülkelerle çok çeşitli müzakerelerde bulunuyor. Girişim, başlangıçta ikili ortaklıkların ve yetenek, sermaye, teknoloji, kültür ve eğitim alışverişinin desteklenmesi için Güneydoğu

Asya Uluslar Birliği'nin (ASEAN) 10 üyesini, Güney Asya'daki altı ülkeyi (Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Nepal, Sri Lanka, Butan) ve Avustralya ile Yeni Zelanda'yı hedef almıştır.[13] Tayvan hükümetinin en son yayınlarından birine göre, Yeni Güneye Yönelik Politika dört ana konuyu kapsıyor: ekonomik ve ticari işbirliği, insanlar arasında değişim, kaynak paylaşımı ve kurumsal bağlantıların tanıtımı. Girişim Tayvanın jeopolitik statüsünü veya etkisini ilerletmeyi değil, karşılıklı fayda ve refahın kilit olduğu çok yönlü işbirliği yoluyla bölgede ön alıcı bir rol oynamayı amaçlıyor.[14] Söz konusu yayın ayrıca dikkat çekici biçimde aşağıdaki açıklamaları yapmaktadır:

Yeni Güneye Yönelik Politika, bölgesel altyapıyı iyileştirmeye odaklanan Çin'in Bir Kuşak Bir Yol projesi ile rekabet etmeyi amaçlamıyor; Tayvanın projeleri tamamen insanlar ve yumuşak güçle ilgili, turizmi, eğitimi, sağlığı, teknolojiyi, küçük ve orta ölçekli işletmeleri ve tarımı destekliyor.

11 Ocak 2020 seçim sonuçlarının Tayvan'a NSP' yi güçlendirme ve batı yarımküresine doğru daha da genişletme şansı vereceği unutulmamalıdır.

NSP'nin Türkiye'nin Yeniden Asya politikası ve diğer ülkelerin Güneydoğu ve Dođu Asyaya politikalarıyla ortak paydaları

NSP ile Türkiye'nin Yeniden Asya politikası arasında bazı ortak noktalar bulunmaktadır. Türkiye'nin yeni politikası AVİM'in Avrasya Dünyası dergisinde yayınlanan bir makalede şöyle açıklanmıştır:

Ađustos 2019'da Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı 11. Büyükelçiler Toplantısında, Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türkiye'nin Asya'ya yönelik yeni politikasını açıkladı: Yeniden Asya. Yeniden Asya politikasında, Türkiye Asya'ya 'bütünsel' bir anlayışla yaklaşmayı hedeflemektedir ve bu anlayış çerçevesinde, geleneksel ikili ilişkiler Türkiye'nin bölge ile ilgili faaliyetlerinin sadece bir bölümünü oluşturacaktır. Bu bağlamda Türkiye'nin devlet kurumlarını ve özel sektörü, üniversiteleri ve sivil toplumu aynı anda kullanmayı hedeflediği bildiriliyor. Bu doğrultuda, Yeniden Asya politikası aşağıdaki dört sütuna dayanmaktadır: 1) Devletlerarası ilişkilerin geliştirilmesi, 2) Özel sektörün ticaret kapasitesinin artırılması, 3) Akademik iş birliğinin geliştirilmesi, 4) Toplumlar arasındaki etkileşimin geliştirilmesi.

NSPnin amaçları ayrıca Hindistanın Dođu Politikası, Güney Korenin Yeni Güney Politikası, Japonyanın Özgür ve Açık Hint Pasifik Stratejisi, Avustralyanın Dış Politikası Beyaz Kitabı ve ABDnin Hint Pasifik Stratejisinde yer alan temel hedeflerle örtüşmektedir.[15]

Yukarıda bahsedilen tüm bu stratejiler, idareleri anayasal olarak demokrasinin, hukukun üstünlüğü ve piyasa ekonomisinin temel ilkelerine bağlı olan ülkeler tarafından takip edilmektedir. NSP gibi politikalar izlemeye devam etmenin Tayvan'ı, demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne idari sistemlerinin temel ilkeleri olarak değer veren ülkeler grubuna daha yakın hale getirebileceğini söylemek mümkündür.

Sonuç

Ülkeler ve bölgeler arasında bağlantıların arttığı bir dünyada yaşıyoruz. Dünya, uluslararası ilişkilerdeki Soğuk Savaş döneminin yöntemlerini aşan bir dönemin içinde. Artık genç kuşakları eski bağnaz düşüncelerle yönetmek ve aldatmak mümkün görünmüyor. Herhangi bir hükümet, ekonomik refah getirme kisvesi altında baskıcı yönetim tarzı idaresini sürdürmeye çalışırsa ve hukukun üstünlüğünü bir kenara bırakmayı tercih ederse, genç kuşaklar baskıya karşı cesurca isyan ediyorlar. Yüksek sesle yeter artık yeter diyorlar. Son zamanlarda tüm dünyada bu davranış modelinin daha fazla örneğine tanık oluyoruz. Bu ikilemin çaresi bence dogmatik düşüncelere sarılmak değil, eski dogmaların belirli gerçeklerini tamamen dışlamadan yeni koşullara hitap eden, insanlar arasında ortak anlayış oluşturmaya yönelik yapıcı yaklaşımlar geliştirmektir. Mevcut gelişmeler, çağdaş gerçekliğin sosyal inşasının yirmi birinci yüzyılın ilk yarısında dogmatizm, bağnazlık ve yıldırma politikalarının üstesinden gelme potansiyeline sahip olduğuna işaret etmektedir.

*Bu analiz yazısının [aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır](#).

**Fotoğraf: <https://www.abc.net.au>

[1] Anna Fifield, Taiwans president wins second term with landslide victory over pro-Beijing rival, *Washington Post*, 15 Ocak 2020, https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/taiwanese-motivated-by-the-lessons-of-hong-kong-turn-out-in-droves-to-vote/2020/01/11/6543228a-3138-11ea-971b-43bec3ff9860_story.html

[2] Taiwan Central Election Commission. 2020 Presidential and Vice Presidential Election (Central Election Commission, 22 Ocak 2020), <https://web.cec.gov.tw/english/cms/pe/32471>

[3] Lily Kuo, Taiwan election: Tsai Ing-Wen wins landslide in rebuke to China, *Guardian*, 11 Ocak 2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/jan/11/taiwan-re-elects-tsai-ing-wen-as-president-in-clear-message-to-china>.

[4] Yimou Lee, Taiwan Leader Rejects Chinas one Country, Two Systems Offer, *Reuters*, 10 Ekim 2019, <https://www.reuters.com/article/us-taiwan-anniversary-president/taiwan-leader-rejects-chinas-one-country-two-systems-offer-idUSKBN1WP0A4>

[5] Message to Compatriots in Taiwan (The Standing Committee of the Fifth National Peoples Congress, 01 Ocak 1979), <http://german.china.org.cn/english/taiwan/7943.htm>

[6] Highlights of Xis Speech at Taiwan Message Anniversary Event, *China Daily*, 02 Ocak 2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201901/02/WS5c2c1ad2a310d9121405206.html>

[7] Highlights of Xis speech at gathering marking 40th anniversary of Message to Compatriots in Taiwan, *New China*, 02 Ocak 2020, http://www.xinhuanet.com/english/2019-01/02/c_137715300.htm

[8] Derek Grossman, One Country, Two Systems, Lots of Problems, *Financial Times*, 21 Haziran 2019, <https://foreignpolicy.com/2019/06/21/one-country-two-systems-lots-of-problems/>

[9] President Tsai issues statement on Chinas President Xis Message to Compatriots in Taiwan, erişim 15 Ocak 2020, <https://english.president.gov.tw/News/5621>

[10] Matthew Strong, Chinese aircraft carrier sails through Taiwan Strait ahead of elections, *Taiwan News*, 26 Aralık 2019, <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3844979>

[11] Kuo, Taiwan election: Tsai Ing-Wen wins landslide in rebuke to China.

[12] Jeremy Huai-Che Chiang, Election Aside, Taiwans Generation Gap Will Shape Relations With China, *The Diplomat*, 09 Ocak 2020, <https://thediplomat.com/2020/01/election-aside-taiwans-generation-gap-will-shape-relations-with-china/>

[13] Cabinet launches plan to promote New Southbound Policy, *Focus Taiwan*, 09 Mayıs 2016, <https://focustaiwan.tw/politics/201609050009>

[14] Progress & Prospect- Taiwans New Southbound Policy (Office of Trade Negotiations, Executive Yuan Bureau of Foreign Trade. Ministry of Economic Affairs, 17 Ocak 2020), https://www.roc-taiwan.org/in_en/post/3547.htmlvVaw0lr27IjN_JRpllvLcXRAzE

[15] Deputy Assistant Secretary Wong Bureau of East Asian and Pacific Affairs Alex N., Briefing on The Indo-Pacific Strategy, 02 Nisan 2018, <https://www.state.gov/briefing-on-the-indo-pacific-strategy/>

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul

Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "2020 TAYVAN SEÇİMLERİ: DAHA TUTKULU TAYVANLI KİMLİĞİ VE YAPICI YAKLAŞIMLAR GELİŞTİRİLMESİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2020 / 6. Şubat 23. Erişim Mayıs 09, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Analiz/2020-TAYVAN-SECIMLERI-DAHA-TUTKULU-TAYVANLI-KIMLIGI-VE-YAPICI-YAKLASIMLAR-GELISTIRILMESI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır